	ФОРМУЛЯР	Индекс: ФО - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 1 от 22 страници

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „МЕДИЦИНА”

**КАТЕДРА „ХИГИЕНА, МЕДИЦИНСКА ЕКОЛОГИЯ,
ПРОФЕСИОНАЛНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ И
МЕДИЦИНА НА БЕДСТВЕНИТЕ СИТУАЦИИ“**

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

**„ХИГИЕНА, МЕДИЦИНСКА ЕКОЛОГИЯ И
ПРОФЕСИОНАЛНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ“**

ЗА ОБУЧЕНИЕ НА СТУДЕНТИ ОТ МУ – ПЛЕВЕН

СПЕЦИАЛНОСТ „МЕДИЦИНА“

ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН „МАГИСТЪР“

КВАЛИФИКАЦИЯ „ЛЕКАР“

Разработил: Запиши преподавателя	Одобрена от: Проф. А. Аспарухов, д.м.н.	Утвърдена от: Факултетен съвет	Редакция № 1
1.09.2015 /date, signature/ /date, signature/ /date/	Валидна от : 1.09.2015

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 2 от 22 страници

Учебен семестър: Пети и Шести

Хорариум: 150 часа: 75 часа лекции и 75 часа упражнения

Максимален брой кредити: 9

Преподаватели: Ректорат 1 и УМБАЛ „Д-р Г. Странски”

Доц. д-р Марияна Стойновска, дм, специалист по: „Трудова медицина”, „Професионални болести”

Проф. Мишел Израел, дм специалист по Медицинска физика, Санитарно инженерство;

Доц. д-р Ваня Бирданова, дм специалист по Обща хигиена, Хранене и диететика,

Доц. д-р Коста Райков Василев, дм специалист по Комунална хигиена

Асистенти: Д-р Николай Статев, специалист по Трудова медицина, Обща хигиена;

Д-р Цветелина Виткова специалист по Хранене и диететика;

Д-р Ивелина Русева специалист „Хранене и диететика“, Обща хигиена;

Емилия Банкова специалист по Санитарна токсикология

Професионални болести; Гл. асистент д-р Ирена Йорданова Стоилова, специалист по Вътрешни болести, Професионални болести; Трудова медицина;

д-р Вержиния Симеонова специалист Професионални болести и Нервни болести

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ХИГИЕНА И ЕКОЛОГИЯ:

Целта на преподаването по хигиена и екология е студентите да усвоят основите на хигиената и екологията, да се запознаят с главните хигиенно-екологични проблеми, които произтичат от глобализацията и стоят на дневен ред в работата на структурите в ЕС.

Същевременно се цели студентите да придобият практически умения за анализ и хигиенна оценка на жизнената среда и условията на труд.

Представят се теоретичните основи и практиката на хигиенно-екологичния подход към здравето на различни групи от населението:

- Организацията, структурата, задачите и методите на провеждане на предварителен и текущ санитарен контрол и основните санитарни норми и стандарти
- Хигиенно-екологичните проблеми, произтичащи от научно-техническата революция и урбанизацията и подходите за тяхното решаване;
- Замърсяването на атмосферния въздух - видове замърсители, източници, влияние върху човека, профилактика. В практически план се усвояват методите за изследване замърсяването на атмосферния въздух и за оценка на вредното действие на атмосферните замърсители върху човешкия организъм;
- Хигиенното значение на физичните фактори на жизнената среда. Влиянието на климата и времето върху здравето на човека. Усвояват се методите за хигиенно изследване и преценка на основните физични фактори на въздуха и методите за комплексна оценка на микроклимата;
- Хигиенните изисквания към планирането и устройството на здравните заведения и същността и елементите на лечебно-предпазния и санитарния режим в болниците;
- Основните принципи на рационалното хранене. Режим на хранене. Диетично хранене - основни изисквания, видове диети, комбинирани диети. Практически се усвояват методите за медицински контрол на фактическото хранене, за анализ на меню-разкладка и оценка на индивидуалното хранене;
- Основни принципи и съвременни проблеми за развитието на децата и подрастващите.
- Предметът, целта, обектът и задачите на хигиената и физиологията на труда. Понятие за професионална вредност и професионално заболяване. Класификация и характеристика на съвременните форми на труд. Умора и преумора и тяхната профилактика. Разглеждат се и методите за психофизиологична оценка на работоспособността и умората;
- Хигиената на труда и хигиенно-ергономичната оценка на работната среда при работа в различни отрасли на икономиката.

Курсът на обучението по хигиена обогатява разбирането на студентите за влиянието на жизнената и трудовата среда върху здравето на човека. След приключването му студентите трябва да са в състояние да:

- оценяват степента на вредно действие на атмосферните замърсители върху човешкия организъм;
- определят параметрите на основните физични фактори на въздуха и да правят комплексна оценка на микроклимата;

ФОРМУЛЯР

Индекс: FO - 04.01.01 - 02

Издание: Р - 02

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дата: 01.09.2014

Стр. 3 от 22 страници

- правят хигиенна оценка на условията в здравните заведения;
- познават методите за медицински контрол на фактическото хранене и да правят анализ на меню-разкладка и оценка на индивидуалното хранене;
- хигиенна оценка на детски и учебни заведения;
- осъществяват психофизиологична оценка на работоспособността и умората;
- правят хигиенно-ергономичната оценка на работната среда при работа с компютърна техника.
- получават основни знания за условията на труд в различни стопански отрасли и превантивните мерки
- запознати с принципите на ранна диагностика и мониторинг на професионалните увреждания

ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ:

Лекции

Учебно-практически занятия

МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ:

лекционно изложение

практически задачи

ситуационни задачи

семинари

самостоятелна аудиторна работа на студентите

проучване на научна литература

самостоятелна подготовка

КОНТРОЛ И ОЦЕНКА НА ЗНАНИЯТА:

- Текущо оценяване с тестове и колоквиуми
- Крайно оценяване чрез теоретичен изпит

**Разпределение на учебния материал по теми:
Тематичен план на лекциите по Хигиена и екология**

Теми		
1	Въведение в хигиената- предмет, цел, задачи, раздели.	2
2	Основни съвременни хигиенно-екологични проблеми. Въздействието им върху човека.	2
3	Хигиена на атмосферния въздух. Атмосферно замърсяване.	2
4	Хигиенна характеристика на физичните фактори на атмосферата.	2
5	Климат и време- хигиенни характеристики.	2
6	Хигиенни изисквания към водоснабдяването на населените места.	2
7	Хигиенна характеристика на условията на живот в населените места.	2
8	Хигиенни изисквания към жилището.	2
9	Хигиена на здравните заведения.	2
10	Хигиенни изисквания към специализирани болнични отделения. Профилактика на вътреболничните инфекции. Лечебно-предпазен режим.	2
11	Лична хигиена.	2
12	Хигиенни проблеми при използване на източници на йонизираща радиация. Принципи и средства на лъчезащита.	2
13	Хигиенни проблеми на почвата. Управление на твърдите отпадъци.	2
14	Хигиенни проблеми в населените места и жилищни сгради, свързани с нейонизиращи лъчения.	2

ФОРМУЛЯР

Индекс: FO - 04.01.01 - 02

Издание: Р - 02

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дата: 01.09.2014

Стр. 4 от 22 страници

15	Обобщаваща лекция по хигиена на населените места.	2
16	Хигиена на труда. Предмет, цел, задачи на трудовата медицина. Исторически данни. Ергономия и промишлена естетика.	2
17	Физиология на труда. Умора и преумора. Стрес при работа. Превенция.	2
18	Неблагоприятно въздействие от физически фактори на работната среда. Застрашени професии. Превенция.	2
19	Неблагоприятно въздействие от химически фактори на работната среда, класификация. Производствена токсикология – основни понятия. Застрашени професии. Превенция.	2
20	Условия на труд в селското стопанство и фермерските дейности. Хигиенни проблеми, застрашени професии, превенция.	2
21	Трудово-медицински проблеми при работа с видеодисплей и офисни дейности.	2
22	Профилактично обслужване на работещите от различните отрасли на производството. Служба по трудова медицина – структура, цели и дейности.	2
23	Хранене - съвременни проблеми. Храни и хранителни вещества.	2
24	Физиологично обосновани норми и режими на хранене. Хранене при различни възрастови и професионални групи от населението.	2
25	Хигиена на основните хранителни продукти и обществените места за хранене.	2
26	Заболявания, обусловени от нерационално хранене. Хранителни отравяния. Профилактични мерки.	2
27	Предмет и задачи на хигиена на детско-юношеската възраст.	2
28	Хигиенни основи на дневните режими на децата и учениците.	2
29	Медицинско и профилактично обслужване на децата и учениците.	2
30	Обобщаваща лекция.	2

Тематичен план на практическите занятия по Хигиена и екология

Теми		
1	Организация, структура, задачи и методи на провеждане на предварителен и текущ санитарен контрол. Санитарни норми и стандарти.	2
2	Методи за изследване замърсяването на атмосферния въздух и за оценка на вредното действие на атмосферните замърсители върху човешкия организъм. Методология за провеждане на проучванията върху състоянието на здравето на населението.	2
3	Определяне концентрацията на газовите и прахови замърсители на атмосферния въздух - SO ₂ , нитрозни газове, прах, оловни аерозоли	2
4	Методи за хигиенно изследване и преценка на физичните фактори на въздуха.	2
5	Методи за комплексна оценка на микроклимата.	2
6	Методи за хигиенно обследване на водоизточници и питейна вода. Показатели за органолептична преценка на водата.	2

ФОРМУЛЯР

Индекс: FO - 04.01.01 - 02

Издание: Р - 02

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дата: 01.09.2014

Стр. 5 от 22 страници

	<i>Контролно занятие по хигиена на въздуха</i>	
7	Санитарно - химически показатели за хигиенна оценка на питейната вода.	2
8	Обеззаразяване и пречистване на питейната вода. Методи за санитарна преценка на замърсяването и самопречистващата способност на водата	2
9	Санитарна експертиза на проект за планиране и застрояване на жилищен район, микрорайон и жилище. Методи за оценка на санитарно-техническите устройства - вентилация, отопление, осветление	2
10	Санитарно обследване на жилищна, обществена сграда (обследване на обект).	2
11	Хигиенна оценка на типов проект на болнично заведение. <i>Контролно занятие по хигиена на водите.</i>	2
12	Хигиенна оценка на условията на пребиваване на болните в лечебно заведение	2
13	Обсъждане документацията от обследване на лечебно заведение.	2
14	Принципи на лъчезащита в медицинските заведения.	2
15	Текущ санитарен контрол на медицински звена, работещи с източници на йонизираща радиация.	2
16	Определяне тежестта на труда. Оценка степента и характера на умората	2
17	Хигиенна оценка на шума и вибрациите. Лични предпазни средства	2
18	Хигиенно - токсикологична оценка на промишлените отрови. Профилактична дейност при работа с пестициди	2
19	Предварителен и текущ санитарен контрол на промишлено предприятие. Хигиенни аспекти на медицинското обслужване на работещите.	2
20	Текущо хигиенно обследване на промишлено предприятие (обект)	2
21	Методи за контрол на храненето определяне на енергоразхода и нормалното телесно тегло. Съставяне на продуктов набор и меню – разкладка. <i>Контролно занятие по хигиена на труда</i>	2
22	Медицински контрол върху фактическото хранене. Лабораторен анализ на готова храна – определяне на белтъци, мазнини, въглехидрати	2
23	Хигиенна оценка на биологичната ценност и годност на месо, мляко, детски храни и консерви	2
24	Санитарно-хигиенни изисквания към заведение за обществено хранене (семинар)	2
25	Хигиенно обследване на заведение за обществено хранене (обект)	2
26	Оценка на физическото развитие и дееспособността на децата и юношите. <i>Контролно занятие по хигиена на храненето</i>	2
27	Хигиенни изисквания към детско заведение и училище	2
28	Хигиенно обследване на детско заведение (обект).	2
29	Хигиенни задачи на медицинския специалист, обслужващ деца и ученици (семинар).	2
30	Обобщение на материала от втори семестър	1

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 6 от 22 страници

**ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ ПО ХИГИЕНА И ЕКОЛОГИЯ
V СЕМЕСТЪР**

1. ВЪВЕДЕНИЕ В ХИГИЕНАТА

Представя се същността на първичната и вторичната профилактика. Студентите се запознават с разделите на хигиенната наука, предмет и цели. Задачи на хигиенната наука. Методи на превантивната медицина. Взаимодействие на хигиената с другите науки.

2. ЕКОЛОГИЯ И ХИГИЕНА - СЪВРЕМЕННИ ХИГИЕННО-ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ

Същност на екологията. Понятие за биосфера и екологична система. Екологизация на познанието. Основни съвременни хигиенно-екологични проблеми - глобални промени в жизнената среда, други отрицателни последици от научно-техническия прогрес и урбанизацията. Хигиенно-екологични проблеми в условията на глобализация и влиянието им върху здравето на човека. Преодоляване на отрицателните последици .

3. ХИГИЕНА НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Лекцията представя значението на въздушната среда за човека. Слоевете на атмосферата. Хигиенните норми на състава на атмосферния въздух. Изброени са източниците на замърсяване на атмосферния въздух. Пряко и косвено действие на атмосферното замърсяване върху различни групи от населението. Санитарна охрана на атмосферния въздух.

4. ХИГИЕННО ЗНАЧЕНИЕ НА ФИЗИЧНИТЕ ФАКТОРИ НА АТМОСФЕРАТА

Патериалите от тази лекция представят значението на слънчевата радиация (ултравиолетови лъчи, видими лъчи, инфрачервени лъчи) за човека и околната среда.. Хелиогеомагнитни фактори. Метеорологични фактори - температура на въздуха, влажност на въздуха, движение на въздуха, атмосферно налягане, атмосферно електричество, йонизация на въздуха. Радиоактивен фон. Радиочестотни електро-магнитни полета.

5. ХИГИЕННО ЗНАЧЕНИЕ НА КЛИМАТА И ВРЕМЕТО

Лекционният материал запознава студентите с понятията „климат“ и „време“. Хигиенна характеристика на климата - климатични пояси и климатични области. Представено е комбинираното действие на физичните фактори върху човека. Климатопрофилактика. Хигиенна характеристика на времето - оптимално, дразнещо, остро. Метеотропни реакции на организма и заболявания - същност и профилактика. Аклиматизация.

6. ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ВОДОСНАБДЯВАНЕТО НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

Лекционният материал представя значението на водата- биологично, епидемиологично, хигиенно и стопанско. Химичен състав на водата и отражението му върху здравето на човека. Хигиенни изисквания към питейната вода - показатели: органолептични, химико-токсикологични, епидемиологични, биологични, радиологични. Норми за водопотребление. Водоснабдяване на населените места - водни източници, видове водоснабдявания, източници на замърсяване, санитарна охрана на водоизточниците. Пречистване на водата - утаяване, филтриране, коагулиране. Обеззаразяване на водата - методи, етапи на хлорирането на водата.

7. ХИГИЕННА ХАРАКТЕРИСТИКА НА УСЛОВИЯТА НА ЖИВОТ В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

Студентите получават информация за принципите на съвременното градоустройство. Градообразуващи фактори. Зониране на селищата. Системи на застрояване. Зелени насаждения и тяхното хигиенно значение. Борба с шума в населените места. Особено внимание е отделено на управлението на твърдите отпадъци.

8. ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ЖИЛИЩЕТО

Разглеждат се въпроси, свързани със съвременните изисквания за жилището като социален и хигиенен проблем. Функционално планиране на жилището. Жилищен микроклимат. Хигиенни изисквания към сградостроителство, инфраструктура и населените места. Санитарно-технически съоръжения.

9. ХИГИЕНА НА ЛЕЧЕБНО-ПРОФИЛАКТИЧНИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ

Представя се информация за видовете здравни заведения, съобразно тяхната цел и задачи. Изисквания към устройството на болничните заведения - системи на строителство, функционално зонироване. Изисквания към болничните отделения и болничните стаи. Водоснабдяване, асенизация. Санитарно-технически съоръжения. Управление на твърдите и опасни отпадъци.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 7 от 22 страници

10. ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ БОЛНИЧНИ ОТДЕЛЕНИЯ.

Лекционният материал заподнава студентите с хигиенните изисквания към специфичните отделения.. Борба с вътреболничните инфекции. Лечебно-охранителен режим. Управление на твърдите и опасни отпадъци.

11. ЛИЧНА ХИГИЕНА

Лекцията е разделена в две направления: въпросите, отнасящи се до персоналната хигиена и здравословен начин на живот на децата и възрастните и личната хигиена на местата за обществено ползване. Физкултура и закаляване - значение, принципи. Режим на хранене. Режим на труд и отдих. Хигиена на съня. Грижи за кожата и косата. Хигиенни изисквания към козметичните препарати, облеклото и обувките. Хигиена на заведенията за обществени услуги: басейни, сауни, козметични и фризьорски салони, солариум, фитнес зали.

12. ХИГИЕННИ ПРОБЛЕМИ ПРИ ИЗПОЛЗУВАНЕ НА ИЗТОЧНИЦИ НА ЙОНИЗИРАЩА РАДИАЦИЯ. ПРИНЦИПИ И СРЕДСТВА НА ЛЪЧЕЗАЩИТА. Дават се основна информация за предмет и задачи на радиационната хигиена. Кратка характеристика на йонизиращите лъчения. Профилактика на радиационните увреждания - общи принципи. Профилактика при работа със закрити и открити източници.

13. ХИГИЕННИ ПРОБЛЕМИ НА ПОЧВАТА

Лекцията представя информация за значението на почвата (геохимично, токсикологично и епидемиологично) за здравето на населението и очистването на населените места. Разглеждат се проблемите на замърсяване и санитарна охрана на почвата. Специално са засегнати въпросите за влиянието на химизацията на селското стопанство - основен съвременен източник на замърсяване на почвата. Замърсяване на почвата с твърди отпадъци, управление на твърдите отпадъци.

14. ХИГИЕННО ПРОБЛЕМИ НА НЕЙОНИЗИРАЩИТЕ ЛЪЧЕНИЯ В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И ЖИЛИЩНИТЕ СГРАДИ.

Лекционният материал представя определение, характеристика и класификация на основни източници на нейонизиращите лъчения. Студентите се запознават с приложението на нейонизиращите лъчения, санитарно-хигиенен контрол. Особен акцент се поставя на превантивните мерки за защита на населението и свързаните с тях законодателни мерки.

15. ОБОБЩАВАЩА ЛЕКЦИЯ ПО КОМУНАЛНА ХИГИЕНА

Поставят се на обсъждане актуални екологични, хигиенно-епидемиологични, социални и законодателни въпроси на превантивната медицина.

ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ ПО ХИГИЕНА VI СЕМЕСТЪР

16. ХИГИЕНА НА ТРУДА - ПРЕДМЕТ, ЦЕЛ, ЗАДАЧИ. ЕРГОНОМИЯ И ПРОМИШЛЕНА ЕСТЕТИКА

Лекцията разглежда хигиената на труда като основна профилактична дисциплина. Представят се: предмет, цел, обект, задачи на трудовата медицина и връзката и с други науки. Изясняват се понятия като: професионална вредност и опасност, класификация на факторите на работната среда. Ергономия и промишлена естетика - функционална музика, цветово оформление, осветление. Ролята на държавни органи, които контролират условията на труд и организацията на трудовия процес с цел предотвратяване на професионални болести и трудов травматизъм.

17. ФИЗИОЛОГИЯ НА ТРУДА. УМОРА И ПРЕУМОРА - СЪЩНОСТ И ПРОФИЛАКТИКА

Цел и задачи на физиологията на труда. Труд и работа. Класификация и характеристика на съвременните форми на труд. Функционални промени в организма при работа. Работоспособност, умора, умореност - същност, показатели. Преумора. Профилактика на умората.

18. ПРОФИЛАКТИКА НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ НА ФИЗИЧНИТЕ ФАКТОРИ НА РАБОТНАТА СРЕДА

Производствен микроклимат - температура, влажност и движение на въздуха: фактори, видове, източници, биологично действие, профилактика на прегряването и на преохлаждането. Механични фактори - инфразвук, производствен шум, ултразвук, вибрации. Понижено и повишено атмосферно налягане. Производствена радиация - източници, увреждания, профилактика: ултравиолетова радиация, лазерно излъчване, инфрачервени лъчи, радиочестотни полета. Застрашени професии.

19. ПРОФИЛАКТИКА НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ УВРЕЖДАНЯ, ОБУСЛОВЕНИ ОТ

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 8 от 22 страници

ХИМИЧНИ ФАКТОРИ - ПРОИЗВОДСТВЕНА ТОКСИКОЛОГИЯ

Лекционният материал представя класификацията на промишлените отрови - основни източници, метаболизъм, видове действие. Застрашени професии. Профилактика на професионалните увреждания в резултат на експозиция на химични вещества.

20. СЪВРЕМЕННИ ПРОБЛЕМИ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИЯ ТРУД

Основна характеристика на съвременния селскостопански труд и фермерските дейности. Хигиенни изисквания към труда на полевъда, животновъда и механизатора. Превенция.

21. ХИГИЕНА НА ТРУДА ПРИ РАБОТА С ВИДЕОДИСПЛЕЙ И ОФИСНА ТЕХНИКА

Лекционният материал обяснява факторите на работната среда в офис и при работа с видеодисплей: рентгеново лъчение, радиочестотни електрически и магнитни полета, УВ лъчи, инфрачервена радиация, шум. Представена е и психофизиологична характеристика на труда. Влияние на работата с дисплеи върху зрителната дейност. Профилактиката при работа с микрокомпютър - изисквания към осветеността, яркостта, шума, статичното електрическо поле, работните зони и работната мебел. Превенция на работещите.

22. ПРОФИЛАКТИЧНО ОБСЛУЖВАНЕ НА РАБОТЕЩИТЕ

Медицинската профилактика на работещите – важна задача на лекарите от различните специалности. Лекцията обръща внимание на извършване мониторинг на работната среда и здравословното състояние на различните професионални групи. Хигиенно нормиране на работната среда и превенция. Трудово законодателство в Р България. Служба по трудова медицина (СТМ) – структура, задачи и цели, разделение на дейностите, държавни органи, които контролират работата на СТМ.

23. СЪВРЕМЕННИ ПРОБЛЕМИ НА ХРАНЕНЕТО. ХРАНИТЕЛНИ ВЕЩЕСТВА

Тази лекция е начало на следващ раздел от хигиената, представя предмета и задачите на хигиената на храненето. Запознава студентите със значение на храната. Белтъчини - значение, дневни нужди, източници. Мазнини - значение, дневни нужди, източници. Въглехидрати - значение, дневни нужди, източници. Витамини - значение, дневни нужди, източници. Минерални соли - значение, дневни нужди, източници. Енергетичен баланс - понятие и правила.

24. ФИЗИОЛОГИЧНО ОБОСНОВАНИ НОРМИ И РЕЖИМИ НА ХРАНЕНЕ. ОСОБЕНОСТИ ПРИ ХРАНЕНЕТО НА РАЗЛИЧНИТЕ ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ

Разгледани са въпросите на рационалното и балансирано хранене. Балансиране на Белтъчини, Мазнини, Въглехидрати. Режим на хранене. Изисквания към меню-разкладка. Обръща се внимание на предпазно професионално хранене – задачи и съобразяване на професионалната експозиция на лицата. Диетично хранене - задачи и връзка с цялостния терапевтичен процес. Хранене на различните възрастови групи - особености.

25. ХИГИЕНА НА ХРАНИТЕЛНИТЕ ПРОДУКТИ

Представена е класификация на хранителните продукти. Мляко и млечни произведения. Месо, консерви, риба, яйца. Хляб, зърнени храни. Варива. Ядкови плодове. Зеленчуци и плодове. Напитки. Подправки, примеси, добавки.

26. ЗАБОЛЯВАНИЯ, ОБУСЛОВЕНИ ОТ НЕРАЦИОНАЛНО ХРАНЕНЕ. ХРАНИТЕЛНИ ОТРАВЯНИЯ

Обяснява се понятието дисбалансирано хранене. Представени са хранителни заболявания от бактериален и небактериален произход - класификация. Хранителни заболявания от бактериален произход: хранителни инфекции, хранителни токсикоинфекции, хранителни интоксикации (от токсини на аеробни и анаеробни микроорганизми; микотоксикози). Хранителни заболявания от небактериален произход: от неорганични отрови, от органични отрови, от отровни храни, от плевелни примеси.

27. ПРЕДМЕТ И ЗАДАЧИ НА ХИГИЕНАТА НА ДЕЦАТА И ПОДРАСТВАЩИТЕ. АКСЕЛЕРАЦИЯ.

Тази лекция е начална за раздела ХДЮВ и разглежда основните понятия за превенция здравето на децата и юношите. Предмет и задачи на ХДЮВ. Възрастова периодизация, особености в отделните възрасти. Същност на акселерацията.

28. ХИГИЕННИ ОСНОВИ НА ДНЕВНИЯ РЕЖИМ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

Значение и основни положения при изграждането на дневен режим. Дневен режим в кърмаческата, яслената и предучилищната възраст. Дневен режим на ученика - организация на учебния процес и на свободното време. Задачи на медицинските специалисти, обслужващи деца и ученици.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Стр. 9 от 22 страници

29. МЕДИЦИНСКО ОБСЛУЖВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ

Лекцията поставя основни въпроси, свързани с профилактичните мерки за запазване здравето и нормалното развитие на децата и юношите. Лечебно-профилактични задачи при деца със здравословни отклонения. Противоепидемична дейност и съвместна работа с педиатри и епидемиолози. Здравно-просветна дейност.

30. ОБОБЩАВАЩА ЛЕКЦИЯ Актуални проблеми на жизнената и трудова среда, безопасността на храните, здравословния начин на живот. Новости в хигиенното законодателство и контрол. Дискусия.

ТЕЗИСИ НА ПРАКТИЧЕСКИТЕ УПРАЖНЕНИЯ

V СЕМЕСТЪР

1. ОРГАНИЗАЦИЯ, СТРУКТУРА, ЗАДАЧИ И МЕТОДИ НА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРЕДВАРИТЕЛЕН И ТЕКУЩ САНИТАРЕН КОНТРОЛ. САНИТАРНИ НОРМИ И СТАНДАРТИ.

Структура на РЗИ: вътрешно структурно устройство. Основни задачи на РЗИ при обслужването на нейната територия. Организация на държавния контрол. Задачи на предварителния санитарен контрол. Задачи на текущия санитарен контрол. Хигиенно нормиране - хигиенна норма, санитарна норма, допустими нива на експозиция, стандарт. Основни принципи на хигиенното нормиране.

2. МЕТОДИ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ ЗАМЪРСЯВАНЕТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ. ОЦЕНКА НА ВРЕДНОТО ДЕЙСТВИЕ НА АТМОСФЕРНИТЕ ЗАМЪРСИТЕЛИ ВЪРХУ ЧОВЕШКИЯ ОРГАНИЗЪМ. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОУЧВАНИЯТА ВЪРХУ СЪСТОЯНИЕТО НА ЗДРАВЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КОНЦЕНТРАЦИИТЕ НА CO и CO₂.

Представят се основни познания за амърсителите на въздуха. Методи и постановки за вземане и анализ на проби въздух. Постановка на пробовземане - аспирационен метод, вземане на проби въздух в съдове с ограничен обем. Методи за анализ. Изчисляване на резултатите. Определяне на газови и прахови замърсители на въздуха- метод за определяне на CO₂ с бариева основа, линейно-колориметричен метод за определяне на CO.

3. ОПРЕДЕЛЯНЕ КОНЦЕНТРАЦИЯТА НА ГАЗОВИТЕ И ПРАХОВИ ЗАМЪРСИТЕЛИ НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ - SO₂, НИТРОЗНИ ГАЗОВЕ, ПРАХ, ОЛОВНИ АЕРОЗОЛИ.

Запознаване с метод за определяне на серен двуокис - принцип на метода, начин на вземане на проба, начин на определяне. Метод за определяне на азотни окиси с реактива на Грис-Илосвай. Бърз колориметричен метод на Бобев за определяне на оловни аерозоли във въздуха на работната среда. Методи за анализ на запрашеността на въздуха - аспирационно-филтрационен, седиментационен, броителен (кониометричен), методи за качествен анализ.

4. МЕТОДИ ЗА ХИГИЕННО ИЗСЛЕДВАНЕ И ПРЕЦЕНКА НА ФИЗИЧНИТЕ ФАКТОРИ НА ВЪЗДУХА.

Определяне на атмосферното налягане. Определяне на температурата на въздуха - видове термометри, хигиенни норми за температура на въздуха. Определяне на влажността на въздуха - методи за определяне, нормиране. Определяне на скоростта на движение на въздуха - видове анемометри, нормиране. Определяне на ИЧР.

5. МЕТОДИ ЗА КОМПЛЕКСНА ОЦЕНКА НА МИКРОКЛИМАТА.

Студентите получават практически умения за физичните методи - кататермометрия, резултираща температура, индекс на влажния кълбовиден термометър. Субективни методи - топлинно усещане, метод на еквивалентно-ефективните температури. Физиологични методи - определяне средната температура на кожата повърхност, определяне температурата на тялото, студова проба на Маршак.

6. МЕТОДИ ЗА ХИГИЕННО ОБСЛЕДВАНЕ НА ВОДОИЗТОЧНИЦИ И ПИТЕЙНА ВОДА. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОРГАНОЛЕПТИЧНА ПРЕЦЕНКА НА ВОДАТА. КОНТРОЛНО ЗАНЯТИЕ ПО ХИГИЕНА НА ВЪЗДУХА.

Разглеждат се задачите на предварителния санитарен контрол. Задачи на текущия санитарен контрол- вземане на проба вода за изследване, видове лабораторен анализ (кратък санитарен анализ, пълен анализ). Изследване на органолептичните и физични свойства на водата - определяне на цвета на водата (качествено и количествено определяне); определяне прозрачността и мътноста на водата; определяне на мириса на водата; определяне на вкуса на водата; определяне на температурата на

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 10 от 22 страници

водата; определяне на твърдостта на водата - отстранима твърдост, обща твърдост.

7. САНИТАРНО-ХИМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ХИГИЕННА ОЦЕНКА НА ПИТЕЙНАТА ВОДА.

Работи се по определяне на органична материя (окисяемост) - принцип на метода, начин на определяне, изчисление. Извършва се качествено определяне на NH₄ в питейната вода. Определяне на нитрити: количествено определяне. Определяне на нитрати в питейна вода. Определяне на хлориди и сулфати. Обръща се внимание върху стандартите за бактериологичен анализ на питейната вода.

8. ОБЕЗЗАРАЗЯВАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ПИТЕЙНАТА ВОДА. МЕТОДИ ЗА САНИТАРНА ПРЕЦЕНКА НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО И САМОПРЕЧИСТВАЩАТА СПОСОБНОСТ НА ВОДАТА.

Коагулацията като метод за пречистване на водата - същност на метода, определяне на работната доза коагулант, пробна коагулация. Хлориране на питейната вода. Средства за обеззаразяване на водата. Начин на хлориране: определяне на активния Cl в 1% р-р на хлорна вар, определяне на работна доза чрез пробно хлориране, хлориране на проба вода, определяне на остатъчния хлор в хлорираната вода.

9. САНИТАРНА ЕКСПЕРТИЗА НА ПРОЕКТ ЗА ПЛАНИРАНЕ И ЗАСТРОЯВАНЕ НА ЖИЛИЩЕН РАЙОН, МИКРОРАЙОН И ЖИЛИЩЕ. САНИТАРНО ОБСЛЕДВАНЕ НА ЖИЛИЩНА, ОБЩЕСТВЕНА СГРАДА. МЕТОДИ ЗА ОЦЕНКА НА САНИТАРНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ УСТРОЙСТВА - ВЕНТИЛАЦИЯ, ОТОПЛЕНИЕ, ОСВЕТЛЕНИЕ.

Представен е модел на предварителен санитарен контрол - етапи. Затвърдени са знанията за извършването на санитарна експертиза - основни материали, анализ на проекта, санитарно заключение. Наблюдение и контрол по време на строителство. Участие в приемателни комисии. Текущ санитарен контрол - санитарно обследване, санитарно описание, инструментално изследване, оценка на данните, заключение. Методи за изследване на отопление, осветление и вентилация.

10. САНИТАРНО ОБСЛЕДВАНЕ НА ЖИЛИЩНА, ОБЩЕСТВЕНА СГРАДА (ОБСЛЕДВАНЕ НА ОБЕКТ).

11. ХИГИЕННА ОЦЕНКА НА ТИПОВ ПРОЕКТ НА БОЛНИЧНО ЗАВЕДЕНИЕ. КОНТРОЛНО ЗАНЯТИЕ ПО ХИГИЕНА НА ВОДАТА.

Работа по извършване на предварителен санитарен контрол - обяснителна записка, ситуационен план, генерален план, проект на болничните сгради. Текущ санитарен контрол.

12. ХИГИЕННА ОЦЕНКА НА УСЛОВИЯТА НА ПРЕБИВАВАНЕ НА БОЛНИТЕ В ЛЕЧЕБНО ЗАВЕДЕНИЕ.

Студентите разглеждат и изготвят протокол за текущо санитарно обследване н здравно заведение.

13. ОБСЪЖДАНЕ ДОКУМЕНТАЦИЯТА ОТ ОБСЛЕДВАНЕ НА ЛЕЧЕБНО ЗАВЕДЕНИЕ.

Работи се по изискванията на държавните стандарти.

14. ПРИНЦИПИ НА ЛЪЧЕЗАЩИТА В МЕДИЦИНСКИТЕ ЗАВЕДЕНИЯ.

Запознаване с основни цели и задачи на лъчезащита в медицинската практика. Основни принципи при изграждане на лъчезащитата - организационни мероприятия, специфични мероприятия. Лъчезащита при работа със закрити източници. Лъчезащита при работа с открити източници.

15. ТЕКУЩ САНИТАРЕН КОНТРОЛ НА МЕДИЦИНСКИ ЗВЕНА, РАБОТЕЩИ С ИЗТОЧНИЦИ НА ЙОНИЗИРАЩА РАДИАЦИЯ.

Запознаване с радиационно-хигиенен контрол над обекти, в които се работи с източници на радиация. Определяне на дози по предварително известни данни.

VI СЕМЕСТЪР

16. ОЦЕНКА ТЕЖЕСТТА НА ТРУДА, СТЕПЕНТА И ХАРАКТЕРА НА УМОРАТА

Работоспособност. Видове умора. Изследване на функционалното състояние на ЦНС и анализаторите – тестове за изследване на вниманието, определяне латентно време на сензомоторна реакция, определяне обема, точността и скоростта на преработка на информацията, изследване на зрителния анализатор, изследване на слуховия анализатор, определяне на прага на тактилната чувствителност, изследване на координацията на движение (тремометрия). Изследване на функционалното състояние на ССС и промените в дишането. Изследване на функционалното състояние на мускулната система - динамометрия, електро-невро-миография.

17. ХИГИЕННА ОЦЕНКА НА ШУМА И ВИБРАЦИИТЕ. ЛИЧНИ ПРЕДПАЗНИ СРЕДСТВА

Шум - определение и характеристика, източници на шум и пределно-допустими нива, измерване на

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 11 от 22 страници

шума – апаратура и начин на работа, хигиенна оценка на шума, методи за оценка влиянието на шума върху организма. Вибрации - обща характеристика, източници, класификация, измерване и хигиенна оценка, методи за оценка на въздействието на вибрациите върху организма. Лични предпазни средства - предназначение, класификация и видове.

18. ХИГИЕННО - ТОКСИКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРОМИШЛЕНИТЕ ОТРОВИ. ПРОФИЛАКТИЧНА ДЕЙНОСТ ПРИ РАБОТА С ПЕСТИЦИДИ

Студентите се запознават с понятието токсикометрия. Основни параметри. Методи за изследване действието на токсичните вещества. Задачи на лекаря във връзка с приложението на пестициди. Определяне на Холинестеразна активност. Оценка на риска от отравяне с пестициди.

19. ПРЕДВАРИТЕЛЕН И ТЕКУЩ САНИТАРЕН КОНТРОЛ НА ПРОМИШЛЕНО ПРЕДПРИЯТИЕ. ХИГИЕННИ АСПЕКТИ НА ДЕЙНОСТТА НА ЛЕКАРЯ, ОБСЛУЖВАЩ РАБОТНИЧЕСКИ КОЛЕКТИВИ

Студентите работят по предварителен санитарен контрол на предприятие. Контрол за спазване на хигиенните изисквания при проектиране на промишлени обекти чрез провеждане на санитарно-техническа експертиза. Наблюдение по време на строителство за точно изпълнение на проекта. Участие в приемателни комисии и даване на хигиенно заключение. Текущ санитарен контрол на промишлени предприятия. Планови и задълбочени обследвания на промишлени предприятия с оглед събиране на данни за обосноваване на профилактични програми. Текущи проверки за изпълнение и ефект от предложените програми и мероприятия. Хигиенно-физиологична оценка на отделните професии. Основни задачи на лекаря от службата по трудова медицина.

20. ТЕКУЩО ХИГИЕННО ОБСЛЕДВАНЕ НА ПРОМИШЛЕНО ПРЕДПРИЯТИЕ (ОБЕКТ)

Използват се картите за обследване на промишлено предприятие.

21. МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ НА ХРАНЕНОТО. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЕНЕРГОРАЗХОДА И НОРМАЛНОТО ТЕЛЕСНО ТЕГЛО. СЪСТАВЯНЕ НА ПРОДУКТОВ НАБОР И МЕНЮ – РАЗКЛАДКА. КОНТРОЛНО ЗАНЯТИЕ ПО ХИГИЕНА НА ТРУДА

Работи се върху проучване на фактическото хранене. Методи за определяне на енергоразхода и нормалното телесно тегло - хронометрично – табличен метод, ориентируващо определяне на енергоразхода. Интерпретация на данните въз основа на възприетата класификация на трудоспособното население. Определяне на индивидуалните потребности от основни хранителни вещества и съставяне на продуктов набор. Методи за съставяне и оценка на продуктов набор. Режим на хранене.

22. МЕДИЦИНСКИ КОНТРОЛ ВЪРХУ ФАКТИЧЕСКОТО ХРАНЕНЕ. ЛАБОРАТОРЕН АНАЛИЗ НА ГОТОВА ХРАНА – ОПРЕДЕЛЯНЕ НА БЕЛТЪЦИ, МАЗНИНИ, ВЪГЛЕХИДРАТИ

Методи за определяне на енергийното съдържание и състава на храната - ориентируващо, лабораторен. Вземане на проба ястие. Определяне теглото на ястията. Подготовка на пробата за анализ. Определяне на сух остатък. Определяне съдържанието на белтъчини. Определяне съдържанието на свободни мазнини. Определяне съдържанието на въглехидрати.

23. ХИГИЕННА ОЦЕНКА НА БИОЛОГИЧНАТА ЦЕННОСТ И ГОДНОСТ НА МЕСО, МЛЯКО, ДЕТСКИ ХРАНИ И КОНСЕРВИ

Хигиенна експертиза - определение, показатели за оценка на биологичната ценност на хранителните продукти, показатели за оценка на годността за консумация, заключение на хигиенната експертиза. Класификация на хранителните продукти по БДС; ОН. Методики за вземане, опаковане, документиране и изпращане на проби от хранителни продукти за лабораторни изследвания. Хигиенна експертиза на: месо, мляко, детски храни, консерви.

24. САНИТАРНО-ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ЗАВЕДЕНИЕ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ХРАНЕНО (СЕМИНАР)

Предварителен санитарен контрол на заведение за хранене- изисквания към територията, изисквания към помещенията (складови, производствени, търговски, административно – битови). Санитарно – техническо устройство. Изисквания към обзавеждането - поточни линии, хладилни агрегати, работни съоръжения. Текущ санитарен контрол. Контрол върху транспорта на хранителните продукти. Контрол върху съхранението на хранителните продукти. Контрол върху първичната обработка. Контрол върху студената и топлинна обработка. Контрол върху съхранението на готовата храна. Контрол върху разпределението и поднасянето на готовата храна. Медицински контрол на

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 12 от 22 страници

работниците от заведенията за обществено хранене. Лабораторен контрол. Методично ръководство.

25. ХИГИЕННО ОБСЛЕДВАНЕ НА ЗАВЕДЕНИЕ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ХРАНЕНЕ (обект)

26. ОЦЕНКА НА ФИЗИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ И ДЕЕСПОСОБНОСТТА НА ДЕЦАТА И ЮНОШИТЕ. КОНТРОЛНО ЗАНЯТИЕ ПО ХИГИЕНА НА ХРАНЕНЕТО

Прилагане методи за оценка на физическото развитие. Антропометрия - морфологични показатели: тегло, ръст, обиколка на гръден кош. Функционални показатели за дееспособността: жизнена вместимост (витален капацитет), дихателна разлика, динамометрия, мускулна сила на ръка, хвърляне на топка, бягане на 100 метра, скачане от място. Соматоскопия: общ изглед, състояние на лимфните възли, състояние на щитовидната жлеза, стойка, ортопедични дефекти, пубертетно развитие. Методи за оценка на физическото развитие - метод на индексите, метод на сигмалните отклонения, метод на перцентилите.

27. ХИГИЕННИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ДЕТСКО ЗАВЕДЕНИЕ И УЧИЛИЩЕ.

Хигиенни принципи при изграждане на детско заведение: възрастов, на групова изолация. Избор и размери на участъка за строителство. Норми и правила за проектиране на самостоятелни и обединени детски ясли и градини - планировка на участъка, основни помещения, санитарно – техническо обезпечаване, обзавеждане – хигиенни изисквания към детски играчки, микроклимат. Хигиенни изисквания при изграждане на училище - изисквания към училищната площадка и училищната сграда, изисквания към основните помещения, санитарно–техническо обезпечаване, изисквания към обзавеждането, изисквания към микроклимата на учебните помещения. Места за физкултурни занимания и спорт.

28. ХИГИЕННО ОБСЛЕДВАНЕ НА ДЕТСКО ЗАВЕДЕНИЕ

Работа на обект.

29. ХИГИЕННИ ЗАДАЧИ НА УЧИЛИЩНАТА МЕДИЦИНСКА СЕСТРА И НА ЛЕКАРИТЕ, ОБСЛУЖВАЩИ ДЕЦА И УЧЕНИЦИ. (СЕМИНАР).

30. ОБОБЩЕНИЕ НА МАТЕРИАЛА ПО ХИГИЕНА ОТ VI СЕМЕСТЪР. Разглеждане на обект.

VI семестър

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ПРОФЕСИОНАЛНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ:

Целта на преподаването по „Професионални заболявания” е студентите да получат знания за етиологията, патологията, диагностиката, експертизата за оценка на професионалните болести.

Учебният модул се изучава в шести семестър и добавя разбиране на знанията за откриване и оценка на първите признаци на неблагоприятните последици за здравето на професионалните фактори. Учебният предмет формира съвременниклинични знания за околната среда и работното място.

Практическото обучение дава изследване на последиците от въздействието на факторите на работната среда и работния процес върху здравето на служителите. Тази програма за обучение формира становище и разработва превантивен подход за анализ и оценка на условията на живот, а в същото време студентите придобиват практически навици да анализират и оценяват условията на труд според трудовото законодателство, стандарти и норми.

Знанията по професионални болести дават знания: Да оценяват риска от вредното въздействие на физическите, химическите и биологични опасности върху организма на работещите; Да се познаят ролята на ергономичните условия на труд като важен фактор за проява на професионална патология;

Да познаят лечението и профилактиката на свързаните с работната среда и работните процеси заболявания.

ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА ЛЕКЦИИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ		
№	Теми	Часов
1.	Определение и същност на професионалните болести и трудовите злополуки.	1
2.	Професионални болести от пренапрежение на опорно-двигателния апарат, периферната нервна система. Професионални увреждания от вибрации и шум.	2

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 13 от 22 страници

3.	Професионални увреждания от: производствени лъчения, неблагоприятен микроклимат, високо и ниско атмосферно налягане.	2
4.	Пневмокониози. Силикоза. Силикатози, метални пневмокониози, пневмокониози от органични и смесени прахове. Професионален бронхит. Професионална алергични заболявания: бронхиална астма, алергичен екзогенен алвеолит, професионални дерматози.	2
5.	Хронични професионални отравяния с тежки метали. Хронични отравяния с токсични газове и пари.	2
6.	Хронични професионални отравяния с органични разтворители. Хронични отравяния с пластмаси и синтетични смоли.	2
7.	Хронични отравяния с пестициди.	2
8.	Професионални злокачествени болести. Професионални инфекциозни болести.	2

**ТЕМАТИЧЕН ПЛАН НА ПРАКТИЧЕСКИТЕ УПРАЖНЕНИЯ
ПО ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ.**

№	Теми	Часов
1.	Общи положения на професионалните болести и трудовите злополуки. Лабораторна и клинична диагностика. Трудова експертиза и трудово законодателство при професионалните болести. Общи принципи на лечение на професионалните болести.	3
2.	Професионални болести от пренапрежение на ОДА и периферната нервна система. Професионални увреждания от вибрации и шум - диагностика, клиника, лечение, трудова експертиза.	2
3.	Професионални увреждания от електромагнитни вълни, неблагоприятен производствен микроклимат, високо и ниско атмосферно налягане. Силикоза-диагностика, клиника, лечение и трудова експертиза.	2
4.	Силикатози, метални пневмокониози, пневмокониози от органични и смесени прахове. Професионален бронхит. Професионална бронхиална астма - диагностика, клиника, трудова експертиза.	2
5.	Хронични професионални отравяния с тежки метали. Професионални отравяния с органични разтворители. Диагностика, клиника, трудова експертиза.	2
6.	Хронични професионални отравяния с пестициди. Професионални отравяния със синтетични смоли-диагностика, клиника, трудова експертиза	2
7.	Хронични отравяния с токсични газове. Професионални злокачествени заболявания. Професионални дерматози (иритативни и алергични).	2

ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ

1.ОПРЕДЕЛЕНИЕ И СЪЩНОСТ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ БОЛЕСТИ И ТРУДОВИ ЗЛОРОЛУКА.

Лекцията е първа от модула професионални заболявания и разглежда основните понятия в профпатологията. Етиология, патогенетични механизми, клиника, диагностика и лечение на професионалните болести. Трудово законодателство при болести и увреждания свързани с работната среда. Студентите се запознават със списъка на професионалните болести и експертизата на трудоспособност. Превенция на професионалните болести – законодателни и медицински мерки. Организация на профпатологичната помощ у нас.

2.ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ ОТ ПРЕНАПРЕЖЕНИЕ НА ОДА И ПЕРИФЕРНАТА НЕРВНА СИСТЕМА. ПРОФЕСИОНАЛНИ УВРЕЖДАНЯ ОТ ВИБРАЦИИ И ШУМ.

Лекцията обяснява същността на фактора пренапрежение и значението за етиологията и патогенезата на професионалните болести. Видове заболявания от пренапрежение. Обръща се внимание на диагностичните критерии, прогноза и лечение. Особен акцент се дава на пораженията върху

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 14 от 22 страници

организма на работещите от наднормените нива на вибрации и шум. Вибрационна болест. Професионална загуба на слуха. Превантивни мероприятия.

3.ПРОФЕСИОНАЛНИ УВРЕЖДЕНИЯ ОТ ПРОИЗВОДСТВЕНИ ЛЪЧЕНИЯ, НЕБЛАГОПРИЯТЕН МИКРОКЛИМАТ, ВИСОКО И НИСКО АТМОСФЕРНО НАЛЯГАНЕ.

Лекцията представя основните източници на лъчения в работната среда, тяхната класификация и застрашени професии, като обяснява клиниката на уврежданията, трудова експертиза и профилактични мероприятия. Представени са последиците за работещи в условията на повишено и понижено атмосферно налягане: застрашени професии, патогенеза, клинична картина, прогноза, лечебни мероприятия и профилактика.

4. ПНЕВМОКОНИОЗИ. ПРОФЕСИОНАЛЕН БРОНХИТ. ПРОФЕСИОНАЛНИ АЛЕРГИЧНИ БОЛЕСТИ.

Лекцията включва обобщена представа за професионалните белодробни болести. Лекционният материал представя патогномоничното заболяване силикоза: застрашен професии, етиология, патогенеза, клинична картина, стадии, диагностични критерии, клинични форми и усложнения на силикозата, прогностични данни, лечение и профилактика. Силикатози, метални пневмокониози, пневмокониози от органични и смесени прахове. Застрашени професии и основни източници на производствен прах, токсични газове, пари и алергени. Патогенеза, клинична картина, диагностика, лечение и профилактика. Лекцията обяснява диференциалната диагноза на хроничния бронхит с професионална генеца и застрашените професии. Разглеждат се в отделна група професионалните алергични заболявания: Професионална бронхиална астма; Екзогенен алергичен алвеолит; Професионални дерматози; Професионален алергичен конюнктивит. Специално място е отделено на методите за ранна диагностика, мониторинг и превенция.

5.ХРОНИЧНИ ПРОФЕСИОНАЛНИ ОТРАВЯНИЯ С ТЕЖКИ МЕТАЛИ. ХРОНИЧНИ ПРОФЕСИОНАЛНИ ОТРАВЯНИЯ С ТОКСИЧНИ ГАЗОВЕ И ПАРИ.

Лекционният материал представя рисковите професии, експониран ина тежки метали, разнообразните клинични белези на различните нокс, специфичната лабораторна диагностика, лечение, и профилактика. Представени са видовете професионални интоксикации с пари и газове, патогенеза, клиника, диагностика, лечение. Напомня се важноста на приложение на лични предпазни средства и обучение на работниците, а също и предпазната професионално хранене и здравословен начин на живот.

6.ХРОНИЧНИ ПРОФЕСИОНАЛНИ ОТРАВЯНИЯ С ОРГАНИЧНИ РАЗТВОРИТЕЛИ, С ПЛАСТМАСИ И СИНТЕТИЧНИ СМОЛИ. Разглеждат се органични разтворители: бензол, бензин, нитро- и аминопроизводни на бензола, серовъглерод. Студентите усвояват етиологията, клиника, лабораторната диагностика и лечение на тези отравяния. Представя се класификацията на мономери и полимери, застрашени професии, етиология, клинична картина, лабораторна диагностика с определяне на биомаркерите като надежден метод за доказване. Специално място заемат мерките на профилактика, хранене режим на труд и почивка.

7. ХРОНИЧНИ ПРОФЕСИОНАЛНИ ОТРАВЯНИЯ С ПЕСТИЦИДИ.

Лекцията представя класификациите и спецификата на клиничните прояви.

8.ПРОФЕСИОНАЛНИ ЗЛОКАЧЕСТВЕНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ. ПРОФЕСИОНАЛНИ ИНФЕКЦИОЗНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ.

Първата част на представения лекционен материал засяга класификацията на канцерогенните вещества, тяхното разнообразие, застрашени професии, разнообразна локализация на малигнения процес. Описват се диференциалната етиологична диагностика, прогнозата и превантивните мерки. Втората част на лекцията е представяне на инфекциозните причинители, застрашените професии, разнообразието на клинични признаци, диагностика и лечение. Подробно се спираме на превантивните колективни и индивидуални мерки.

ТЕЗИСИ НА УПРАЖНЕНИЯТА ПО ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ

1.ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ БОЛЕСТИ И ТРУДОВИ ЗЛОПОЛУКИ.

Предоставени са материали и нормативни документи, обясняващи понятията „професионално заболяване“ и „трудова злополука“, както и правилата за докладване и разследване и доказване на професионално заболяване и трудова злополука. Особено внимание се обръща на методите за лабораторна и клинична диагностика. Студентите се запознават с особеностите на трудова експертиза

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 15 от 22 страници

при професионалните болести, съгласно с трудовото законодателство. Общи принципи на лечение и рехабилитация на професионалните болести.

2.ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ ОТ ПРЕНАПРЕЖЕНИЕ НА ОДА И ПНС. ПРОФЕСИОНАЛНИ УВРЕЖДЕНИЯ ОТ ШУМ И ВИБРАЦИИ.

На студентите се демонстрират клинични случаи с придружаващата медицинска документация. Демонстрират се на болен клиничен преглед с неврологична насоченост; данни от образна диагностика, документация; и термометрия, вегетологични проби, палестезиометрия, динамометрия, изследване на сетивната функция. Обясняват се методите за изследване на слуха.

3.ПРОФЕСИОНАЛНИ УВРЕЖДЕНИЯ ОТ ЕМП, НЕБЛАГОПРИЯТЕН МИКРОКЛИМАТ, АТМОСФЕРНО НАЛЯГАНЕ. СИЛИКОЗА.

Студентите се запознават с правилата на диагностика на професионални увреждания от ЕМП, неблагоприятен производствен микроклимат, високо и ниско атмосферно налягане. Особено място в практическото занятие заема работата с болен от силикоза и придружаващата медицинска документация - лабораторни и функционални методи на диагностика, клиника, лечение и трудова експертиза.

4.СИЛИКАТОЗИ. БРОНХИТ И БРОНХИАЛНА АСТМА С ПРОФЕСИОНАЛНА ГЕНЕЗА.

Обсъждане на силикатози, метални пневмокониози, пневмокониози от органични и смесени прахове-диагностика, клиника, трудова експертиза. Особено място заема диференциалната етиологична диагноза на: Професионален бронхит; Професионална бронхиална астма. Демонстрация на болен.

5.ХРОНИЧНИ ПРОФЕСИОНАЛНИ ОТРАВЯНИЯ С ТЕЖКИ МЕТАЛИ. ПРОФЕСИОНАЛНИ ОТРАВЯНИЯ С ОРГАНИЧНИ РАЗТВОРИТЕЛИ.

Обсъждат се общите признаци на професионалните отравяния с тежки метали. За всяка етиологична нозологична единица се обяснява клиничното разнообразие на тази група, лабораторни изследвания и специално на биомаркери. Отравянията с органични разтворители се разглеждат по-обобщено, обръща се внимание на ранната диагностика. Хранене и балнеолечение.

6.ХРОНИЧНИ ОТРАВЯНИЯ С ПЕСТИЦИДИ И СИНТЕТИЧНИ СМОЛИ.

Обсъждат се признаците на отравяния с пестициди и синтетични смоли, диагностика, мониторинг на здравословното състояние на експонирани лица.

7.ОТРАВЯНИЯ С ТОКСИЧНИ ГАЗОВЕ. ПРОФЕСИОНАЛНИ НЕОПЛАЗМИ. ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕРМАТОЗИ.

Диагностика, клиника, лечение, експертиза. Професионални дерматози (иритативни и алергични).

ТЕКУЩ КОНТРОЛ

Студентите получават текущи оценки по отделните раздели. Отделно се оценяват изработените протоколи от хигиенно обследване обект.

КРАЕН КОНТРОЛ

Практическият изпит и устният изпит се състои от въпроси от изпитния конспект, покриващи целия учебен материал– 3 от раздели на хигиената и 1 по професионални заболявания.

СИСТЕМА ЗА НАБИРАНЕ НА КРЕДИТИ

Общ брой кредити: 9 (270 кредитни точки) Сумарната кредитна оценка се формира от:

1. Кредити от присъствие на лекции и упражнения
2. Кредити от самостоятелна подготовка за колоквиум
3. Кредити от самостоятелна подготовка за семестриален изпит

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 16 от 22 страници

КОНСПЕКТ

ПО

„ХИГИЕНА, МЕДИЦИНСКА ЕКОЛОГИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ ”

ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2019/2020 ГОД.

със студенти от МУ – Плевен специалност:

„Медицина, магистър“

УВОД В ХИГИЕНАТА

1. Хигиената като основа на профилактичното направление в медицината. Определение, предмет, обект, цел, задачи и методи на хигиената. Хигиенни дисциплини.
2. Влияние на съвременните технологии върху биосферата и здравето на човека.
3. Съвременни хигиенни проблеми на урбанизацията.
4. Хигиенно-епидемиологично осигуряване на населението - цел, структура, задачи, методи. Участие на здравната мрежа в профилактичната дейност, държавни контролни органи.

КОМУНАЛНА ХИГИЕНА

5. Хигиенно значение на слоевете на атмосферата и химическия състав на въздуха.
6. Замяряване на атмосферния въздух. Източници и видове замърсители. Влияние на атмосферните замърсители върху биосферата и човешкото здраве. Профилактика.
7. Санитарна охрана на атмосферния въздух. Атмосферни замърсители – видове и хигиенно нормиране.
8. Хигиенно значение на физичните свойства на атмосферата. Слънчева радиация – хигиенно и общобиологично значение, хелиогеомагнитни фактори.
9. Хигиенно значение на метеорологичните фактори. Хигиенна характеристика на температурата, влажността и движението на въздуха.
10. Хигиенно значение на атмосферното налягане и атмосферното електричество. Радиочестотни електромагнитни полета в комунални условия.
11. Комплексно действие на физичните фактори на атмосферата. Метеокомплекс и топлинен баланс на организма.
12. Климат, микроклимат и време. Класификация и характеристика. Климатопрофилактика и климатолечение.
13. Влияние на климата и времето върху здравето на населението. Профилактика на метеотропните реакции и заболявания. Аклиматизация.
14. Значение на водата - биологично, хигиенно, епидемиологично, ендемично и стопанско). Заболявания, свързани с химическия състав на питейната вода.
15. Хигиенни изисквания към питейната вода - органолептични, физико-химични качества на водата.
16. Биологична и санитарно-бактериологична характеристика на водата.
17. Водоснабдяване на населените места. Хигиенна характеристика и изисквания към водоизточниците и системите на водоснабдяване. Местно и централно водоснабдяване.
18. Замяряване и самоочистване на водата в открити водоприемници. Санитарна охрана и санитарен контрол на водоизточниците.
19. Санитарна обработка на водата. Методи за пречистване: утаяване, филтрация, коагулация.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 17 от 22 страници

20. Санитарна обработка на водата. Физични и химични методи, средства за обеззаразяване на водата.
21. Значение на почвата (геохимично, токсикологично и епидемиологично) за здравето на населението и почистването на населените места.
22. Замяряване и санитарна охрана на почвата. Химизация на селското стопанство - основен съвременен източник на замърсяване на почвата. Управление на твърдите отпадъци.
23. Здравни и социални проблеми на урбанизацията. Значение на хигиената за отстраняване на неблагоприятните последици от урбанизацията.
24. Хигиенно значение на основните системи на планиране, изграждане и устройство на населените места. Функционално зонирание.
25. Планиране и благоустрояване на жилищната зона. Озеленяване на населените места.
26. Жилището като социален и хигиенен проблем. Фактори, определящи хигиенната стойност на жилището.
27. Селищен и жилищен шум - класификация, действие, профилактика.
28. Хигиенно значение и изисквания към санитарно-техническите устройства: осветление, отопление, вентилация. Микроклимат в жилищни и обществени сгради.
29. Санитарно-хигиенни изисквания за различните здравните заведения. Особенности и изисквания към съвременното строителство.
30. Хигиенни изисквания към планирането, устройството и обзавеждането на болничните отделения, стаи и други помещения.
31. Профилактика на вътреболничните инфекции. Лечебно-предпазен режим.
32. Хигиенни изисквания към специализираните болнични отделения. Особенности на инфекциозно и фтизиатрично отделение или болница.
33. Особенности на вътрешната планировка, обзавеждане и режим на детско, акушеро-гинекологично, хирургично, психиатрично отделение.
34. Хигиенни изисквания към амбулаторно-поликлинични заведения.
35. Стопански сектор на лечебното заведение. Водоснабдяване, отстраняване и обезвреждане на твърди и течни отпадъци на болниците. Опасни болнични отпадъци.
36. Условия на труд и организация на трудовата дейност на медицинския персонал. Профилактика на уврежданията на здравето и работоспособността, свързани с професионалната дейност на работещите в здравеопазването.
37. Предмет и задачи на личната хигиена. Дневен режим. Хигиенни изисквания към обществени места, свързани със спорт, закаляване и салони за красота.
38. Закаляването, физкултурата и спорта като елементи на личната хигиена.
39. Хигиена на кожата, устната кухина и зъбите. Хигиенна характеристика на миешки и козметични средства.
40. Хигиенни проблеми при използване на радиоактивни вещества и йонизираща радиация в различни отрасли на науката, медицината и икономиката.
41. Принципи на лъчезащита при въздействие на йонизиращи лъчения. Норми на радиационна безопасност.
42. Общи изисквания на лъчезащита при работа с открити и закрити източници на йонизиращи лъчения.
43. Лъчезащита на персонала и пациентите при работа с рентгенови уредби за диагностика.
44. Основни принципи на рационалното хранене. Режим на хранене.
45. Диференцирани физиологични норми за хранене на лицата в отделните възрастови и професионални групи.
46. Изучаване на храненето на населението. Значение, методи за контрол и оценка на фактическото хранене.
47. Белтъчини и мазнини - физиологична роля и значение, потребности, хигиенни норми, източници.
48. Въглехидрати, минерални вещества, биомикроелементи - физиологична и значение, потребности, хигиенни норми, източници.
49. Водно- и мастноразтворими витамини - физиологични потребности, норми, източници.
50. Основни принципи на предпазното професионално хранене. Диетично хранене.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 18 от 22 страници

51. Общи хигиенни изисквания и хигиенна преценка на хранителните продукти.
52. Хигиенна характеристика на хранителните продукти от животински произход. Мляко и млечни продукти.
53. Хигиенна характеристика на хранителните продукти от животински произход. Месо и месни произведения.
54. Риба, птиче месо, яйца - хранителна и биологична стойност, хигиенна оценка.
55. Хранителни продукти от растителен произход. Хигиенна характеристика на зърнените храни и изделията от тях.
56. Хигиенна характеристика на растителните мазнини.
57. Хигиенна характеристика на плодове, зеленчуци, варива и ядкови плодове.
58. Хигиенни проблеми, свързани с кулинарната обработка на хранителните продукти. Консервиране на хранителните продукти методи и средства за консервиране, хигиенна оценка.
59. Хранителни отравяния от микробен произход. Хранителни токсикоинфекции - салмонелози и др.
60. Микробни хранителни интоксикации - ботулизъм, стафилококови отравяния, микотоксикози.
61. Немикробни хранителни отравяния, предизвикани от примеси и добавки в храните.
62. Немикробни хранителни отравяния с продукти от растителен и животински произход - постоянно, временно или частично отровни. Отравяния с гъби.
63. Принципи на профилактиката на хранителните отравяния. Задачи на лекаря при възникване на хранително отравяне.
64. Хигиенни основи на общественото хранене. Хигиенни изисквания към заведенията за обществено хранене. Контрол върху приготвянето на храната и готовите ястия.
65. Трудова медицина и хигиена на труда - предмет, обект, цел и задачи. Ергономия и промишлена естетика - същност и задачи.
66. Задачи на лекаря по опазване здравето и трудоспособността на работещите.
67. Понятие за професионални вредности и професионални заболявания. Класификация на професионалните вредности и професионалните заболявания.
68. Труд и работа. Класификация и основна характеристика на формите на труд.
69. Функционални промени в организма при физическа работа.
70. Функционални промени в организма при съвременни форми на труд.
71. Работоспособност. Умора, умореност и преумора - същност и профилактика.
72. Професионални вредности, свързани с неправилната организация на трудовите процеси. Профилактика на заболяванията, предизвикани от тях.
73. Производствен микроклимат. Хигиенна характеристика, въздействие върху здравето и трудоспособността на работниците. Основни мероприятия за оздравяване условията на труда.
74. Атмосферното налягане като фактор на работната среда. Биологично действие на повишеното и пониженото атмосферно налягане. Профилактика.
75. Инфрочервената и ултравиолетовата радиация като фактор на работната среда. Профилактика на уврежданията.
76. Радиочестотни електромагнитни полета като фактор на работната среда - източници, биологично действие, профилактика. Лазери - хигиенни проблеми при приложението им.
77. Производствен шум - хигиенна характеристика, влияние върху организма. Професионални увреждания от въздействие на шум. Профилактика.
78. Инфра- и ултразвук - източници, вредно въздействие, профилактика на уврежданията.
79. Производствени вибрации. Източници, хигиенна характеристика, влияние върху организма, вибрационна болест. Профилактика на уврежданията.
80. Понятие за промишлени отрови. Класификация, източници, обща характеристика, видове действие.
81. Промишлени отрови. Токсични дози и концентрация. Характер на изолираното и комбинирано действие на промишлените отрови.
82. Профилактика на професионалните отравяния. Общи принципи и организация.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 19 от 22 страници

83. Прахът като фактор на работната среда. Класификация, основни източници, патогенни свойства. Профилактика на праховите заболявания.
84. Производствен травматизъм. Електротравми. Профилактика. Лични предпазни средства - класификация, хигиенни изисквания към тях.
85. Хигиена на труда при работа с компютърна техника.
86. Хигиенни изисквания към устройството и поддържането на промишлените предприятия. Санитарно-технически съоръжения производствено осветление, отопление и вентилация.
87. Профилактични задачи на лекарите, обслужващи работнически колективи.
88. Предмет, цел и задачи на ХДЮВ..
89. Съдържание и методи на работата на медицинския персонал в детските ясли и градини и в училищата.
90. Анатомо-физиологични особености на организма на децата и юношите.
91. Същност и здравни проблеми на акселерацията..
92. Хигиенни основи на обучението в училищата. Задачи на лекаря по детското здравеопазване.
93. Хигиенни основи на дневния режим на ученика. Профилактика на училищната умора.
94. Хигиенни основи на училищното и професионално ориентиране на подрастващите.
95. Хигиенни основи на физическото възпитание, спорта и закаляването на подрастващите - значение, основни принципи, медицински контрол.
96. Хигиенни изисквания към планиране, устройство и обзавеждане на детските ясли и градини.
97. Хигиенни изисквания към училищната мебел и учебните пособия.
98. Професионални заболявания - класификации. Принципи на диагностика, лечение, експертиза и профилактика.
99. Организация на профпатологичната помощ. Признаване професионална генеза на едно заболяване. Профилактика на професионалните увреждания.
100. Професионално заболяване и трудова злополука - определение. Таблица на професионалните заболявания.
101. Пневмокониози - класификация, етиология и патогенеза.
102. Силикоза - клинични форми, рентгенова находка и функционални нарушения.
103. Диагноза, диференциална диагноза, усложнения и съпътстващи заболявания на силикозата. Лечение и профилактика. Експертиза на трудоспособността при силикозно болните.
104. Силикатози - антракоза, азбестоза, талкоза, каолиноза. Клиника, диагностика., прогноза.
105. Професионални бронхити - класификация, етиология, патогенеза и клиника. Етиологична диагноза и критерии за професионална оценка. Лечение, профилактика и експертиза на трудоспособността.
106. Професионални бронхоспастични заболявания: бронхоспастичен синдром и Бронхиална астма. Екзогенен алергичен алвеолит. Етиология и патогенеза. Диагностични критерии. Лечение, профилактика и прогноза.
107. Професионални отравяния с дразнещи газове - хлор, серен двуокис – застрашени професии, клиника, лечение, трудова експертиза.
108. Професионални отравяния с азотни окиси и флуороводород - етиология, застрашени професии, клиника, диагностика, лечение.
109. Остри токсични поражения на дихателните пътища.
110. Оловно отравяне - застрашени контингенти, професионален риск, пътища за проникване, патогенеза на хроничното оловно отравяне.
111. Основни клинични синдроми на оловната интоксикация.
112. Лабораторна диагностика на оловно отравяне. Ранна диагноза, лечение, профилактика и трудова експертиза на оловното отравяне.
113. Отравяне с бензин. Професионална експозиция и увреждания.
114. Хронично отравяне с живак, професионален риск, патогенеза, клинична картина.
115. Класификация, лечение и превенция на хронично отравяне с живак.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 20 от 22 страници

116. Хронично отравяне с манган. Професионален риск. Патогенеза, клиника, диагноза, лечение и профилактика.
117. Хронично отравяне с кадмий. Професионален риск, клиника, класификация, лечение и превенция.
118. Хронично отравяне с бензол. Професионален риск, патогенеза, клиника, стадий на заболяването, трудоустрояване, лечение и профилактика.
119. Отравяне с нитропроизводни на бензола. Професионален риск. Патогенеза, клиника, диагноза, лечение и профилактика.
120. Отравяне с аминопроизводни на бензола. Професионален риск. Клиника, диагноза, лечение и профилактика.
121. Професионални отравяния със синтетични смоли и пластмаси. Застрашени професии, пътища на проникване, патогенеза, клинични синдроми и лечение.
122. Отравяне със сероводород - патогенеза, клиника, лечение.
123. Отравяне със серовъглерод - патогенеза, клиника, лечение.
124. Отравяне с амоняк - патогенеза, клиника, лечение.
125. Отравяне с въглероден окис - професионален риск, патогенеза, клиника, диагностика и профилактика.
126. Отравяне с пестициди - патогенеза, клиника и първа помощ, лечение. Профилактика.
127. Професионални увреждания на опорно-двигателния апарат от неправилна организация на работните процеси - принудителна работна поза, пренапрежение, микротравматизиране. Застрашени професии. Профилактика.
128. Заболявания от пренапрежение на периферната нервна система. Вегетативна полиневропатия – застрашени професии, клиника, диагностика, лечение. Профилактика.
129. Вибрационна болест от локални вибровъздействия - застрашени професии, патогенеза, стадии, клиника, лечение, прогноза, профилактика.
130. Вибрационна болест от общо вибровъздействие - застрашени професии, патогенеза, клиника, лечение, трудова експертиза и профилактика.
131. Професионални увреждания на слуха – етиология, особености в клиничната изява, диагностика. Профилактика.
132. Инфразвук, ултразвук: източници, застрашени професии, клинични прояви. Профилактика.
133. Професионални увреждания от инфрачервена и ултравиолетова радиация - клиника, диагностика, лечение и профилактика.
134. Професионални увреждания от радиочестотни електромагнитни полета – застрашени професии, патогенеза, клинична картина, лечение и профилактика.
135. Професионални увреждания от лазери - клиника, лечение и профилактика.

ПРАКТИЧЕСКИ ИЗПИТ ПО ХИГИЕНА

1. Методи за хигиенно изследване и преценка на основните физични фактори на въздуха - термометрия и хигрометрия.
2. Методи за хигиенно изследване и преценка на основните физични фактори на въздуха - анемометрия, барометрия, актинометрия.
3. Методи за определяне и преценка на комплексното влияние на микроклиматичните фактори.
4. Физиологични методи за оценка действието на микроклимата върху организма.
5. Методи за изследване замърсяването на атмосферен въздух. Методи за вземане на проби въздух.
6. Методи за определяне концентрацията на газовите замърсители на въздуха - въглероден окис и въглероден диоксид.
7. Методи за определяне концентрацията на газовите замърсители на въздуха - азотни оксиди.
8. Методи за определяне концентрацията на газовите замърсители на въздуха - серен диоксид.
9. Методи за изследване на запрашеността на въздуха. Определяне на оловни аерозоли.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: Р - 02
		Дата: 01.09.2014
		Стр. 21 от 22 страници

10. Методи за обследване и санитарен контрол на водоизточниците. Задачи на предварителния и текущия контрол.
11. Методи за вземане проби вода. Показатели за санитарна оценка на водата.
12. Методи за хигиенно - лабораторен анализ на питейната вода - органолептични и физични качества. Твърдост на водата.
13. Методи за хигиенно-лабораторен анализ на питейната вода определяне на органична материя (окисляемост), хлориди и сулфати.
14. Методи за хигиенно-лабораторен анализ на питейната вода амоняк, нитрити, нитрати.
15. Методи за хигиенно-лабораторен анализ на питейната вода микробиологични показатели, окисляемост.
16. Методи за обеззаразяване и пречистване на водата - хлориране и коагулация.
17. Санитарно обследване на жилище и обществени сгради. Методи за оценка на санитарно-техническото устройство осветление, отопление, вентилация.
18. Основни изисквания към устройството на здравните заведения.
19. Методи за контрол на храненето. Категоризиране на работещите по енергоразхода.
20. Хигиенна оценка на меню-разкладка и режим на хранене при различни възрастови и професионални групи.
21. Санитарна експертиза на храни и хранителни продукти - вземане на проби за анализ.
22. Санитарна експертиза на храни и хранителни продукти - санитарна експертиза на мляко.
23. Санитарна експертиза на храни и хранителни продукти - санитарна експертиза на месо.
24. Санитарна експертиза на храни и хранителни продукти - санитарна експертиза на детски храни и консерви.
25. Принципи и изисквания на предварителния и текущия санитарен контрол на заведенията за обществено хранене.
26. Психофизиологични методи за оценка тежестта на работата, степента и характера на умората - показатели за оценка на сърдечно - съдовата и дихателната система.
27. Физиологични методи за оценка тежестта на работата, степента и характера на умората - изследване на нервната система и анализаторите.
28. Хигиенно-токсикологични методи за оценка на производствените химически вредности. Методи за хигиенен контрол при приложение на пестициди. Определяне на ХЕА.
29. Методи за хигиенна оценка на шума.
30. Методи за хигиенна оценка на вибрациите.
31. Принципи и изисквания при санитарно обследване на промишлени предприятия.
32. Методи за изчисление на погълнати дози от външни източници на йонизиращи лъчения.
33. Принципи и методи за изчисление и определяне на защита от източници на йонизираща радиация.
34. Методи за оценка физическото развитие на учениците - антропометрия, физиометрия, соматоскопия.
35. Принципи и изисквания при санитарно-хигиенно обследване и оценка на училище и училищна мебел.
36. Принципи и изисквания при санитарно-хигиенно обследване и оценка на детски заведения (ясли и градини).

ПРЕПОРЪЧВАНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Хигиена ,хранене и професионални болести. Под. ред. Божидар Попов, София, 2010, 612 с. (ISBN 978-954-9977-39-4)
2. Хигиена и медицинска екология. Б. Юстинианова, Второ пр. изд. СТЕНО, Варна, 2015, 390с. (ISBN 978-954-449-805-4)
3. Хигиена на храненето. Под ред. на Р.Еникова, 2014, Плевен, ИЦ на МУ-Плевен
4. Хигиена и екология. том. I и II. Под. ред. на Димитър Цветков. Изд. "Знание", 1999.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: FO - 04.01.01 - 02
		Издание: Р - 02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Дата: 01.09.2014
		Стр. 22 от 22 страници

5. Ръководство по хигиена и професионални болести. Под. ред. на В. Бояджиев. София, “Медицина и физкултура”, 1994.

Допълнителна литература:

1. Професионални болести Под. ред на В Костова, В. Петкова София, „Рал колобър” 2008г.
2. Б. Стефанов - Терминологичен речник по хигиена и медицинска екология. ИЦ ”ВМИ-Плевен, 2005.
3. Oxford Handbook of Occupational Health. Edited by J. Smedley, F. Dick, S.Sadhra, Oxford University press, 2010.
4. Oxford Handbook of Nutrition and Dietetics. Edited by J.Webster-Gandy, A.Madden, M.Holdsworth, Oxford University press, 2010.

АВТОР НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Доц. Марияна Стойновска, магистър по медицина, доктор по медицина,
специалист по Трудова медицина и Професионални болести
